

Exempelsamling hälsofrämjande förhållningssätt och personcentrerad vård

5.1. Hälsöfrämjande förhållningssätt

Tabell 1: Översikt av enkätsvar avseende hälsofrämjande förhållningssätt, kartläggning 2016.

Kartläggning	2016
Antal deltagande medlemmar	20
Inkomna enkätsvar som avser hälsofrämjande förhållningssätt	14
Inkomna enkätsvar som är allmänna	0
Inkomna enkätsvar utan uppdragstexter	2
Inget svar på frågan om hälsofrämjande förhållningssätt	4

Inkomna enkätsvar med information om extra ersättning	1
---	---

Tabell 2: Översikt av inkomna svar avseende hälsofrämjande förhållningssätt för respektive landsting/region efter besvarade enkätfrågorna.

Landsting/ Region	Uppdrags-/ avtalstext	Uppföljnings- mått	Målvärde	Dokument	Extra ersättning	Kommentar	Åtgärder	Datakälla	Kommentar	Resultat/ Kommentar
Exempel 1	Specifikt	Ja	Ja	Ja	Ja					Ja
Exempel 2	Specifikt	Ja	Ja	Ja						
Exempel 3	Specifikt	Ja	Ja	Ja			Ja	Ja		
Exempel 4	Specifikt	Ja	Ja	Ja			Ja	Ja		Ja
Exempel 5	Specifikt	Ja		Ja			Ja			Ja
Exempel 6	Specifikt	Ja					Ja		Ja	Ja
Exempel 7	Specifikt	Ja		Ja						
Exempel 8	Specifikt			Ja		Ja				
Exempel 9	Specifikt			Ja						
Exempel 10	Specifikt			Ja						
Exempel 11	Specifikt			Ja		Ja				
Exempel 12	Specifikt			Ja						
Exempel 13	Specifikt			Ja						
Exempel 14	Specifikt									
Exempel 15	Ingen	Ja	Ja	Ja						
Exempel 16	Ingen	Ja		Ja		Ja	Ja		Ja	
Inget svar 1										
Inget svar 2										
Inget svar 3										
Inget svar 4										

*) Inkomna svar som inte är fullständiga, är identiska med tidigare svar, innehåller information utan betydelse för kartläggningen, är irrelevanta för frågan eller är allmänt otydliga presenteras inte

Följande exempel innehåller uppdragstexter som avser hälsofrämjande förhållningssätt.

Exempel 1
Uppdrag:
<p>Uppdragstext/avtalstext/text från motsvarande styrdokument</p> <ul style="list-style-type: none"> • Region X s övergripande folkhälsomål är att medverka till att skapa förutsättningar för en god och jämlik hälsa i X. En god hälsa är en resurs för den enskilda individen och en framgångsfaktor för samhällsutvecklingen. Folkhälsouppdraget ska löpa som en röd tråd genom hela Region X s verksamhet. Det förebyggande hälsoarbetet måste ske nära medborgarna på vård- och familjecentraler. (Budget 2016) • Hälsöfrämjande och sjukdomsförebyggande arbete. Hälsoutvecklingen i X ska följas, analyseras och vara ett underlag för kommande prioriteringar, riktade insatser och beslut. Fortsatt hälsofrämjande och sjukdomsförebyggande arbete enligt beslutade strategier och handlingsplaner avseende insatser på kort och lång sikt. (Övergripande verksamhetsplan 2016) • Vården ska vara personcentrerad och begreppet personcentrerad vård och dess innebörd skall spridas genom olika insatser och aktiviteter. Patientlagen är ett stöd i detta arbete. Det goda mötet och samtalet mellan patient, närstående och vården måste ges möjlighet att utvecklas. En kartläggning av verksamheternas pågående processer, rutiner och aktiviteter gällande personcentrerad vård ska genomföras 2016, med syfte att under 2017 förstärka arbetet genom respektive verksamhetsplan. (Övergripande verksamhetsplan 2016) • Vårdcentralerna ska bedriva ett systematiskt hälsofrämjande och sjukdomsförebyggande arbete. Patienterna ska stödjas och stimuleras att bibehålla eller förbättra den egna hälsan genom hälsosamma levnadsvanor. Särskilt angeläget är detta för de grupper som är mest utsatta för ohälsa. (Vårdval X - primärvård. Uppdragsspecifikation 2015).
<p>Uppföljningsmått</p> <p>Xarna har en god hälsa</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Sjukpenningtalet 2. Självskattad hälsa (god eller mycket god) hos befolkningen 16 - 84 år enligt folkhälsoenkäten HLV 3. Förtroende för hälso- och sjukvård
<p>Målvärde</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Plats 3 i Sverige 2. Kvinnor 71 %, män 77 % 3. 73 % eller mer
<p>Dokument/datakälla</p> <p>Budget 2016</p>
<p>Ersättning</p> <p>100 kronor/listad inom vårdval - primärvård för ospecificerat arbete. I övrigt ingen.</p>
<p>Resultat:</p>
<p>Kommentar</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Plats 4, 2015 2. Kvinnor 69 %, män 77 %, 2015 3. 71 %, 2015

Exempel 2

Uppdrag:

Uppdragstext/avtalstext/text från motsvarande styrdokument

Landstinget X drivs inte genom uppdragsstyrning utan följande styrdokument råder:

- Landstingsplan 2016-18
- Verksamhetsplaner för Landstingsstyrelsen och nämnderna 2016
- Uppdragsbeskrivning och Regelbok för Hälsoval X 2016
- Förvaltningarnas handlingsplaner 2016

Text från Landstingsplan 2016-18

Med sikte på visionen livskvalitet för dig, vårdkvalitet för oss, tar landstinget X avstamp i fyra politisk prioriterade övergripande målområden:

1. God hälso- och sjukvård med insatser för en bättre folkhälsa.
2. Aktivt klimat- och miljöarbete för hållbara livsmiljöer.
3. Hållbar kostnadsutveckling för en långsiktig stabil ekonomi.
4. Engagerade medarbetare och god utvecklingsmöjligheter.

Landstingets samtliga verksamheter har ett brett uppdrag i det förebyggande folkhälsoarbetet, där kunskap om medborgarnas behov är en central faktor. Samverkan med övriga samhället och dess aktörer är en viktig förutsättning. Formerna för detta ska ständigt utvecklas.

Målområdet god hälso- och sjukvård med insatser för bättre folkhälsa innehåller fem inriktningsmål:

1. Landstinget X har god tillgänglighet till besök och behandling.
2. Landstinget Xs arbete för en bättre folkhälsa avspeglas i en ökad jämlik hälsa.
3. Medborgare och patienter har stort förtroende för Landstinget Xs verksamheter.
4. Landstinget X erbjuder en trygg och säker hälso- och sjukvård.
5. Landstinget X erbjuder en hälso- och sjukvård med patientens perspektiv i fokus.

Vi ska ta vara på alla möten med våra patienter och ge dem förutsättningar att ta ansvar för att hantera sin hälsa, sjukdom eller funktionsnedsättning. Att främja hälsa är en viktig strategi för att uppnå visionen livskvalitet för dig, vårdkvalitet för oss.

Ett framgångsrikt förebyggande och hälsofrämjande arbete för en bättre eller bibehållen hälsa på sikt leder till minskade sjukvårdskostnader och innebär ett effektivt nyttjande av sjukvårdens resurser. Detta arbete ska bedrivas medvetet och uthålligt och integrera ett hälsofrämjande och sjukdomsförebyggande förhållningssätt i hela vårdkedjan. Tobaksbruk, riskbruk av alkohol, otillräcklig fysisk aktivitet och ohälsosamma matvanor är de fyra levnadsvanor som bidrar mest till den samlade sjukdomsburden. Socialstyrelsens nationella riktlinjer för sjukdomsförebyggande metoder ska följas i detta arbete. Det finns skillnader i upplevd hälsa mellan könen, mellan olika socioekonomiska grupper och mellan olika åldersgrupper. Detta innebär att hälsan inte är jämställt eller jämnt fördelad i vårt län. Landstingets folkhälsoarbete ska bidra till en större jämlikhet i den självupplevda hälsan. Landstinget har ett viktigt ansvar för den långsiktiga hälsoutvecklingen, men många faktorer som påverkar hälsan ligger utanför landstingets ansvarsområde. Samverkan med andra aktörer blir därmed en viktig strategi för att åstadkomma resultat. Folkhälsopolicyn för X län 2014-2018 ska vara grunden för denna samverkan och vägledning för våra verksamheter i det hälsofrämjande och sjukdomsförebyggande arbetet.

Text från Landstingsstyrelsens verksamhetsplan 2016:

De huvudsakliga framgångsfaktorerna för Landstingsdirektörens stabs arbete inom målet är:

- Hälsofrämjande och förebyggande riktlinjer är väl förankrade och tillämpas
- Stödja ett hälsofrämjande och personcentrerat förhållningssätt i vården
- Stödja utvecklingen av distansbesök i vården

Text från Uppdragsbeskrivning och Regelbok för Hälsoval X 2016:

Vårdenheterna ska, utifrån den folkhälsopolitiska policyn och Landstingsplanens mål, i samverkan med andra samhällsaktörer bedriva ett offensivt folkhälsoarbete i länet. Målen är att hälso- och sjukvården ska ha en god tillgänglighet till besök och behandling, vara förebyggande för en bättre folkhälsa och för en ökad jämlik vård och kunna erbjudas med patientens perspektiv i fokus.

Text från Psykiatri/habiliteringsförvaltningens handlingsplan 2016:
Förvaltningen ska arbeta med samtal kring levnadsvanor.

Text ur Folk tandvårdens handlingsplan 2016:

För att Folk tandvården ska kunna främja såväl den allmänna hälsan som munhälsan och förebygga sjukdom är det viktigt att ett hälsofrämjande och sjukdomsförebyggande förhållningsätt integreras i hela vårdkedjan. Tidiga och lämpliga insatser ska göras både på individ-, grupp- och befolkningsnivå och vi ska ta till vara på alla möten med våra patienter och ge dem förutsättningar att var delaktiga i arbetet för sin egen hälsa, vård och behandling.

Text ur Xsjukhusets handlingsplan 2016 inte möjligt ännu, då den beslutas först vid månadsskiftet.

Uppföljningsmätt

Landstingsstyrelsen

1. Handlingsplan finns och följs
2. Finns och följs

Målvärde

Landstingsstyrelsen

1. Följsamhet till handlingsplan för utveckling av ledningsprocessen
2. Handlingsplan för personcentrerat förhållningsätt

Dokument/datakälla

- Landstingets samlade delårs- och årsbokslut
- Uppföljning av Uppdragsbeskrivning och Regelbok för Hälsoval X 2016
- Förvaltningarnas delårs- och årsbokslut

Exempel 3

Uppdrag:

Uppdragstext/avtalstext/text från motsvarande styrdokument

Landstingsplanen 2016-2018

Landstinget i X ska bli en tydligare hälsoaktör och arbeta hälsofrämjande i alla verksamheter. Folkhälsoarbetet ska minska den ojämlika fördelningen av hälsa i X län och stärka det hälsofrämjande och sjukdomsförebyggande arbetet. Ett välutvecklat folkhälsoarbete innebär ökade möjligheter till ett friskare, tryggare och rikare liv för länets invånare. Nya arbetssätt nära invånarna, till exempel olika e-hälsotjänster, ska utvecklas för att öka tillgängligheten och bättre bemöta behoven hos patienter och närstående. Hälsocentralernas livsstilmottagningar ska fortsätta att stärkas och fysioterapeut som första kontakt inom primärvården ska utvecklas.

Uppföljningsmätt

1. Självskattad hälsa
2. Diskuterade du och läkaren vad du själv kan göra för att förbättra din hälsa?
3. Se mått för fysisk aktivitet och tobak.

Målvärde

1. Självskattad hälsa 74 %
2. Nationella patientenkäten; helt ny svarsskala from 2015, målvärde ännu ej fastslaget

Dokument/datakälla

1. Öppna jämförelser
2. Journalsystemet Cosmic och lokala drogvaneundersökningar samt uppföljning genom Tobaksfri Duo

Genomförande:

Åtgärder

- Hälsofrämjande arbete genom livsstilsprogram på länets hälsocentraler. Tobaksavvänjare och hälsokoordinatorer finns enligt avtal med Hälsovalsenheten. Fördjupad uppföljning sker regelbundet.
- Regelbunden utbildning i motiverande samtal och tobak.
- Utbildning av AT-läkare i hälsofrämjande förhållningssätt och levnadsvanor.
- Vårdöverenskommelser mellan patient och vårdgivare för ökad helhetssyn och hälsolitteracitet.
- Utveckling av e-tjänster kommer att påbörjas under 2016.

Dokument/datakälla

- Hälsovalsupdraget; avtal
- Landstingsplanen 2016-2018

Exempel 4

Uppdrag:

Uppdragstext/avtalstext/text från motsvarande styrdokument

- År 2020 ska Västerbottens läns landsting ha världens bästa hälsa och världens friskaste befolkning.
- Hälsa handlar om så mycket mer än frånvaro av sjukdom och med ett aktivt förebyggande och hälsofrämjande arbete ger vi alla västerbottningar förutsättningar för en god hälsa.
- Landstinget arbetar utifrån Socialstyrelsens nationella riktlinjer för sjukdomsförebyggande metoder från 2011 för rådgivande samtal vad gäller tobaksbruk, riskbruk av alkohol, otillräcklig fysisk aktivitet och ohälsosamma matvanor.
- Hälsofrämjande och sjukdomsförebyggande insatser i alla delar av hälso- och sjukvården.
- Hälsocentralen ska arbeta i enlighet med Xs folkhälsopolitiska program och handlingsplan för att nå visionen om - världens bästa hälsa och världens friskaste befolkning år 2020."
- Hälsocentralen ska bedriva ett systematiskt arbete gällande livsstilsfrågor vilket inkluderar att arbeta med t.ex. psykosocial hälsa, tobaks- och alkoholförebyggande insatser, förebygga övervikt, främja goda matvanor och ökad fysisk aktivitet.

Uppföljningsmätt

Uppföljning avser Hälsocentralens strategiska arbete med att förbättra befolkningens hälsa genom hälsofrämjande och sjukdomsförebyggande insatser. Det omfattar Västerbottens hälsoundersökningar, arbete med livsstilsfrågor, förebyggande insatser, mödra- och barnhälsovård etc. Uppföljning av patienternas upplevelse av bl. a. bemötande, information och delaktighet sker genom mätning med Nationell patientenkät.

Målvärde

Stöd för förändring av ohälsosamma levnadsvanor.

Preventivt folkhälsoarbete ska bedrivas i samtliga vårdverksamheter.

Främja hälsosamma levnadsvanor hos barn och unga.

Bättre och jämlik hälsa: 15 av 21 indikatorer för vision hälsa2020 ligger i nivå med eller över nationellt snitt

Dokument/datakälla

- Landstingsplanen, avsnitt Landstingets inriktningsmål och strategier för att nå dem: Bättre och jämlik hälsa
- Verksamhetsplan 2016 – Landstingsstyrelsen
- Verksamhetsplan 2016 – Hälso- och sjukvårdsnämnden
- Verksamhetsplan 2016 – Nämnden för funktionshinder och rehabilitering
- Folkhälsopolitiskt program Västerbottens läns landsting 2016-2019
- Uppdrag och regler inom Hälsoval

Genomförande:

Åtgärder

Öka medvetenheten bland allmänheten om riskfaktorer och cancer.

Fortsatt utbildning av utförare av hälsosamtal inom vården

Utveckling av samarbete/nätverk med olika aktörer för att genomföra olika kampanjer inom området.

Patienten tillfrågas om sina levnadsvanor av vårdgivaren då detta är relevant. Svaren registreras i journalen under sökord för levnadsvanor, gäller primärvård och enstaka sluten-/öppenvårdskliniker

Dokument/datakälla

Utvecklingsplan för cancerprevention i norra regionen

Folkhälsopolitiskt program X läns landsting 2016-2019

Lokala riktlinjer inom sjukhusvården för rådgivande samtal.

Handledning kring levnadsvanor (Primärvården)

Hälsa 2020 - Aktivitetsplan år 2015-2019

Resultat:

Kommentar

Måluppfyllelsen för 2014 var 71 % enligt Landstingsstyrelsens årsredovisning 2014.

Exempel 5

Uppdrag:

Uppdragstext/avtalstext/text från motsvarande styrdokument

Hälsoinriktade insatser

Utföraren ska utveckla hälsoinriktade insatser enligt Socialstyrelsens nationella riktlinjer för sjukdomsförebyggande metoder integrerat med respektive verksamhetsområde.

Uppföljningsmätt

1. Redovisning av antal VO som infört nya arbetsrutiner för hälsoinriktade insatser
2. Redovisning av antal utbildningstillfällen i motiverande samtal

Dokument/datakälla

Vårdöverenskommelse, Xets uppdrag 2015. Utdata från journal (Cosmic)

Redovisning av antal utbildningstillfällen i motiverande samtal från det landstingsgemensamma metodstödet för motiverande samtal.

Genomförande:

Åtgärder

Fortsatt införande och utveckling av arbetssätt som stödjer det hälsofrämjande och sjukdomsförebyggande patientarbetet

Resultat:

Kommentar

Målet är uppnått.

1. Arbetet pågår men det är en variation i hur långt man har kommit. Alla verksamhetsområden har inte ett arbete som integrerar hälsoinriktade insatser enligt de Nationella riktlinjerna för sjukdomsförebyggande metoder, strukturer för tobak och alkohol har etablerats sen tidigare. Struktur för arbete med fysisk aktivitet också. En reell svårighet är att Xet under året genomgått en stor omorganisation som bland annat inneburit omstruktureringar av verksamhetsområden och det har bland annat inneburit att det varit svårigheter med att få fokus på implementeringsarbetet samt svårigheter att få utdata på verksamhetsområdesnivå.

2. Totalt till hela landstinget har det varit 9 MI-kurser av dessa har 3 stycken varit för Akademiska. Det har varit 3 fördjupnings- inspirationsdagar med 90 deltagare. Flera handledningsgrupper pågår.

Exempel 6

Uppdrag:

Uppdragstext/avtalstext/text från motsvarande styrdokument

Övergripande mål

Landstinget Xs hälsofrämjande och sjukdomsförebyggande insatser ska vara strukturerade och utgå från individens och befolkningens behov. Insatserna ska ske såväl generellt som i det individuella mötet för att nå målet om en jämlik hälsa för länets befolkning. Detta ska ske i samverkan inom landstinget och med andra aktörer, alltid med befolkningens livsvillkor och levnadsvanor i fokus.

Ta fram utbildning i hälsofrämjande och personcentrerat förhållningssätt. Chefer och medarbetare utbildas i personcentrerade möten och hälsofrämjande förhållningssätt

Uppföljningsmätt

Antal utbildade

Genomförande:

Åtgärder

Under 2012 togs en kort e-utbildning fram som bygger på Socialstyrelsens riktlinjer för sjukdomsförebyggande metoder. Varje levnadsvana har ett eget faktaavsnitt kopplat till den rekommenderade evidensbaserade samtalsnivån. I utbildningen finns också information om vart patienterna kan hänvisas för ytterligare stöd. Primärvården använder sig av kulturtolkar
Kontinuerligt erbjudande av 5-dagars grundutbildning i motiverande samtal och därtill uppföljningsdag vid behov

Kommentar

e-utbildning

Resultat:

Kommentar

Hälsocenter arbetar med coachande samtal utifrån ett lösningsfokuserat förhållningssätt

Exempel 7

Uppdrag:

Uppdragstext/avtalstext/text från motsvarande styrdokument

Personcentrerad vård

Patient- och brukarmedverkan är en självklar del i hälso- och sjukvården och patienten/brukaren är en medskapare i vården. Verksamheterna ska anpassa organisation, process och rutiner efter förhållningssättet personcentrerad vård, både på individ- och verksamhetsnivå. Värdet på vårdens insatser mäts bland annat i uppnådd hälsa. Det mest effektiva sättet är då att förebygga ohälsa vilket ska ha hög prioritet i verksamheterna.

Det ska vara fokus på resultat för patienten. Värde för patienterna skapas i vårdens processer, därför ska processarbetet intensifieras. Processerna ska flödesorienteras utifrån patienten. Väl fungerande vårdprocesser mellan så-väl specialiteter som huvudmän krävs för att tillfredsställa stora behovsgruppers växande krav på god vård.

Uppföljningsmått

Variablerna nedan avseende kön och geografi:

Bemötande: Andel patienter (individer) som upplever ett gott bemötande

Delaktighet: Andel patienter (individer) som upplever delaktighet

Information: Andel patienter (Individer) som upplever att de fått tillräcklig information

Dokument/datakälla

Nationell patientenkät PUK 9

Exempel 8

Uppdrag:

Uppdragstext/avtalstext/text från motsvarande styrdokument

Ur Landstingsplan 2016:

- Både den nya patientlagen och landstingets inriktning på en ökad medverkan av patienterna i vården är vägledande för ett fortsatt arbete med patientinvolvering i förändringsarbete och utveckling av vårdens processer. Båda strategierna ligger till grund för arbetet inom respektive område under 2016. Arbetet för ökad följsamhet till nationella riktlinjer ska fortsätta. Landstingets verksamheter arbetar utifrån barnets fokus i vården. Följsamheten till FN:s konvention om barnets rättigheter ska fortsatt vara ett prioriterat område. På motsvarande sätt arbetar landstinget med FN:s konvention om rättigheter för personer med funktionsnedsättningar

Dokument/datakälla

- Flerårsplan 2016 - 2018 samt landstingsplan med budget och investeringsplan 2016
- Landstingets folkhälsostrategi 2015–2020 En god och jämlik hälsa i hela befolkningen

Kommentar

Landstinget i X ser motiverande samtal (MI) som grund för vårdgivares rådgivning till patient. Utbildargrupp "MI X" är gemensam för landstinget och kommunerna. Tre dagars grundkurs i MI erbjuds till all personal, cirka 6 tillfällen per termin å 20 deltagare. Metodstödjarutbildning genomförs 2 gånger/år för personer som ska stödja lokala träningsgrupper. Fördjupningsdag MI en dag/år. Cirka 750 landstingsanställda genomgått grundkurs under 2012-2015.

Exempel 9

Uppdrag:

Uppdragstext/avtalstext/text från motsvarande styrdokument

Enligt Budget med flerårsplan 2015, flerårsplan 2016-2017:

Personcentrerad vård

- Den nya patientlagen som träder i kraft 1 januari 2015 innebär att patienternas ställning stärks inom ett antal områden. I arbetet med patientlagen ingår att ta fram en handlingsplan för aktiviteter på kort och lång sikt. Förverkligandet av patientlagen är en del av arbetet med att arbeta personcentrerat. Personcentrerad vård har visat sig ge en förbättrad vård, rehabilitering och omvårdnad men även en mer kostnadseffektiv hälso- och sjukvård. Därför är det ett viktigt satsningsområde utifrån åtgärdsplanen.

Etik och bemötande

- Patientens möjlighet till inflytande och delaktighet i vården är avgörande för ett gott vårdresultat. Bemötandet inom hälso- och sjukvården ska alltid ha en framskjuten plats. Arbetet fortsätter även med att motverka alla former av diskriminering.

Dokument/datakälla

Budget med flerårsplan 2015, flerårsplan 2016-2017.

Exempel 10

Uppdrag:

Uppdragstext/avtalstext/text från motsvarande styrdokument

X Primärvård:

- Ett hälsofrämjande förhållningssätt innebär att informera, stödja och motivera individer att ta ett eget ansvar för sin hälsa och att förbättra den. Sjukdomsförebyggande insatser innebär att råd om levnadsvanor integreras i de riktade insatser som vården ger för att förebygga och behandla sjukdom. Vårdcentralen ska på individ- och gruppnivå systematiskt arbeta med hälsofrämjande och förebyggande åtgärder, ge råd om egenvård samt arbeta för tidig upptäckt av hälsorisker. Insatserna ska särskilt riktas mot tobak, alkohol/droger och övervikt/fetma.
- Vårdcentralen ska medverka i befolkningsinriktat hälsofrämjande och förebyggande arbete inom närområdet i samverkan med kommun och andra aktörer. I uppdraget ingår att delta via närområdesplanering i lokalt folkhälsoråd i kommun/stadsdel eller i dess arbetsgrupper och att aktivt delta i gemensamma planerade aktiviteter. Ansvarsfördelningen för samverkan inom närområdet ska beskrivas i närområdesplanen.

Vårdval Rehab:

- Rehabiliteringen ska på individ- och gruppnivå systematiskt arbeta med hälsofrämjande och förebyggande åtgärder, ge råd om egenvård samt arbeta för tidig upptäckt av hälsorisker som tobak, alkohol/droger och övervikt/fetma och vid behov hänvisa till den vårdcentral där patienten är listad.

Dokument/datakälla

Krav och kvalitetsbok X Primärvård & Krav och kvalitetsbok Vårdval Rehab

Exempel 11

Uppdrag:

Uppdragstext/avtalstext/text från motsvarande styrdokument

Ett exempel på text i 2016 års Vårdöverenskommelser kring Hälsofrämjande hälso- och sjukvård:

- Sjukhuset har ett hälsofrämjande uppdrag i både det sjukdomsbehandlande och det förebyggande arbetet. I patientmötet ska patientens tillit stärkas till sin egen förmåga att hantera sin sjukdom och förbättra sin hälsa och livskvalitet. Sjukhuset ska ingå i nätverket hälsofrämjande hälso- och sjukvård (HFS) och ska fortsätta att utveckla arbetet i enlighet med intentionerna för HFS, Socialstyrelsens riktlinjer och regionuppdrag (RS 138-2011).

Dokument/datakälla

Överenskommelse om specialistvård 2016 mellan X hälso- och sjukvårdsnämnd och X Specialistsjukhus

Kommentar

Skrivningarna skiljer sig ytterst lite åt i respektive sjukhus Vårdöverenskommelse.

Exempel 12

Uppdrag:

Uppdragstext/avtalstext/text från motsvarande styrdokument

- Inom tandvården har personalen goda förutsättningar att systematiskt arbeta med förebyggande och hälsofrämjande insatser i alla patientkontakter. I mötet med föräldrar, barn, ungdomar och vuxna ska Folk tandvården bidra med information om hur hälsa främjas och ohälsosam livsstil förebyggs.

Folktandvården ska i sina hälsofrämjande insatser, så långt det är möjligt, arbeta evidensbaserat.

- Samverkan ska ske med andra aktörer, såsom primärvården, mödrahälsovården, barnhälsovården, elevhälsan, skolan och socialtjänsten. Samverkan bör ske kring gemensamma hälsobudskap, särskilt viktigt att barn och föräldrar får samma hälsobudskap oavsett vilken aktör de är i kontakt med.
- Folktandvården ska vara en aktiv aktör på de befintliga hälsofrämjande arenor som finns i kommunen, exempelvis familjecentraler eller så kallade hälsotek/hälsodiskar/hälsotorg. Folktandvården ska bidra med bemanning och/eller aktiviteter på dessa arenor.

Dokument/datakälla

Överenskommelse om tandvård 2016 mellan Hälso- och sjukvårdsnämnderna i regionen och Tandvårdsstyrelsen.

Exempel 13

Uppdrag:

Uppdragstext/avtalstext/text från motsvarande styrdokument

Hälsofrämjande förhållningssätt:

- Ett hälsofrämjande förhållningssätt är särskilt viktigt när behandlingen innebär att patienten behöver ändra sina levnadsvanor, det vill säga ändra på vardagliga rutiner och invanda beteenden. Hälso- och sjukvårdspersonalens roll är att ge patienterna kunskap och verktyg samt att stärka patientens egen förmåga att påverka sin hälsa i positiv riktning.

Dokument/datakälla

Vårdriktlinjer sjukdomsförebyggande metoder/levnadsvanor

Exempel 14

Uppdrag:

Uppdragstext/avtalstext/text från motsvarande styrdokument

Ett hälsofrämjande förhållningssätt innebär att stödja och stimulera människors förmåga att ta kontroll över sin egen hälsa och förbättra den. En sjukdomsförebyggande vård innebär att vården integrerar riktade insatser för att förebygga och behandla sjukdom. Ett aktivt arbete inom dessa områden ger en mer jämlik vård och främjar en jämlik hälsoutveckling bland olika befolkningsgrupper. Vårdleverantören skall:

- Bemöta patienten utifrån ett hälsofrämjande och sjukdomsförebyggande förhållningssätt och därigenom stärka det friska och utveckla individens egenkraft och förmåga till läkning samt patientens upplevelse av delaktighet i vård och behandling
- Aktivt arbeta med levnadsvanor som en integrerad del i utredning och behandling, samt som preventiv åtgärd på ett sätt som upplevs stödjande och relevant för patienten.
- Identifiera personer och patienter samt grupper med ökad risk för att utveckla ohälsa och i tidigt skede samt utifrån riskgruppernas behov och förutsättningar göra insatser för att förebygga sjukdom och ohälsa.

Följande exempel innehåller inga uppdragstexter som avser hälsofrämjande förhållningssätt men innehåller uppföljningsmått, målvärde, åtgärder eller dokumentkällor avseende hälsofrämjande förhållningssätt.

Exempel 15

Uppdrag:

Uppföljningsmått

Sveriges friskaste län

Delområde 1 Hälsofrämjande arbete:

1. Andelen rökare i befolkningen
2. Andelen med högt blodtryck i befolkningen

Delområde 2 Personcentrerad vård

3. Sörmlänningarnas delaktighet i vården enligt den nationella patientenkäten
4. Sörmlänningarnas helhetsomdöme om verksamhetsområden
5. Antal mångbesökare på akutmottagningarna
6. Andel återinskrivna inom 30 dagar
7. Den undvikbara slutenvården

Målvärde

Delområde 1 Hälsofrämjande arbete:

1. Mål: Andelen rökare i befolkningen skall minska
Delmål: Andelen skall 2016 ha minskat jämfört med 2012
2. Mål: Andelen med högt blodtryck i befolkningen ska minska. Delmål: Andelen skall 2016 ha minskat jämfört med 2012

Delområde 2 Personcentrerad vård

3. Mål: I den nationella patientenkäten skall minst 90 % av sörmlänningarna bedöma sin delaktighet i vården som god.
Delmål: Andelen verksamhetsområden som ligger över 75 % skall öka varje år.
4. Mål: I den nationella patientenkäten skall minst 90 % av sörmlänningarna ge helhetsomdömet gott om samtliga verksamhetsområden
Delmål: Andelen verksamhetsområden som ligger över 75 % skall öka varje år
5. Mål: Antal mångbesökare på akutmottagningarna ska minska med 50 %
6. Mål: Andel återinskrivna inom 30 dagar ska minska med 10 %
7. Mål: Den undvikbara slutenvården skall minska med 10%

Dokument/datakälla

Sveriges friskaste an 2025

Exempel 16

Uppdrag:

Uppföljningsmätt

Följer upp antalet besök på intranätet, sidan med de olika behandlingslinjerna

Dokument/datakälla

Fyra behandlingslinjer med hälsofrämjande perspektiv har publicerats. Tex behandlingslinjen om övervikt, fetma hos barn och ungdomar, behandlingslinjen om fysisk aktivitet, etc.

Kommentar

Tyvärr går det inte att klistra in texten från behandlingslinjen här (i pdf format). Om ni önskar se hur behandlingslinjerna ser ut hänvisar vi till landstingets hemsida. Övriga 42 publicerade behandlingslinjerna.

Genomförande:

Åtgärder

Kontinuerlig uppdatering.

Kommentar

Behandlingslinjerna tas fram av arbetsgrupper med experter inom respektive område.

HFS

Nätverket Hälsöfrämjande hälso- och sjukvård

Övriga kommentarer

Region X har inga allmänna eller specifika texter om hälsofrämjande förhållningssätt utan vi ser nog detta som en del av den personcentrerade vården. Vi använder inte uttrycket hälsofrämjande förhållningssätt.

5.2. Personcentrerad vård

Tabell 1: Översikt av enkätsvar avseende personcentrerad vård, kartläggning 2016.

Kartläggning	2016
Antal deltagande medlemmar	20
Inkomna enkätsvar som avser personcentrerad vård	12
Inkomna enkätsvar som är allmänna	1
Inkomna enkätsvar utan uppdragstexter	1
Inget svar på frågan om personcentrerad vård	6
Inkomna enkätsvar med information om extra ersättning	1

Tabell 2: Översikt av inkomna svar avseende personcentrerad vård för respektive landsting/region efter besvarade enkätfrågorna.

Landsting/ Region	Uppdrags-/ avtalstext	Uppföljnings- mått	Målvärde	Dokument	Extra ersättning	Kommentar	Åtgärder	Datakälla	Kommentar	Resultat/ Kommentar
Exempel 1	Specifikt	Ja	Ja	Ja						
Exempel 2	Specifikt	Ja	Ja	Ja						
Exempel 3	Specifikt	Ja		Ja	Ja		Ja	Ja		
Exempel 4	Specifikt	Ja		Ja			Ja			
Exempel 5	Specifikt	Ja		Ja			Ja			Ja
Exempel 6	Specifikt	Ja		Ja						
Exempel 7	Specifikt			Ja		Ja				
Exempel 8	Specifikt			Ja		Ja				
Exempel 9	Specifikt			Ja						
Exempel 10	Specifikt			Ja						
Exempel 11	Specifikt			Ja						
Exempel 12	Specifikt								Ja	
Exempel 13	Allmänt	Ja	Ja	Ja						
Presenteras inte 1*	Ingen					Ja				
Inget svar 1										
Inget svar 2										
Inget svar 3										
Inget svar 4										
Inget svar 5										
Inget svar 6										

*) Inkomna svar som inte är fullständiga, är identiska med tidigare svar, innehåller information utan betydelse för kartläggningen, är irrelevanta för frågan eller är allmänt otydliga presenteras inte.

Följande exempel innehåller uppdragstexter som avser personcentrerad vård.

Exempel 1
Uppdrag:
<p>Uppdragstext/avtalstext/text från motsvarande styrdokument</p> <p>Patient- och brukarmedverkan är en självklar del i hälso- och sjukvården och patienten/brukaren är en medskapare i vården. Verksamheterna ska anpassa organisation, process och rutiner efter förhållningssättet personcentrerad vård, både på individ- och verksamhetsnivå. Värdet på vårdens insatser mäts bland annat i uppnådd hälsa. Det mest effektiva sättet är då att förebygga ohälsa vilket ska ha hög prioritet i verksamheterna. Det ska vara fokus på resultat för patienten. Värdet för patienterna skapas i vårdens processer, därför ska processarbetet intensifieras. Processerna ska flödesorienteras utifrån patienten. Väl fungerande vårdprocesser mellan såväl specialiteter som huvudmän krävs för att tillfredsställa stora behovsgruppers växande krav på god vård.</p>
<p>Uppföljningsmått</p> <p>Variablerna nedan avseende kön och geografi:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Bemötande: Andel patienter (individer) som upplever ett gott bemötande • Delaktighet: Andel patienter (individer) som upplever delaktighet • Information: Andel patienter (Individer) som upplever att de fått tillräcklig information
<p>Målvärde</p> <p>Minskade skillnader</p>
<p>Dokument/datakälla</p> <p>Nationell patientenkät PUK 9</p>
Exempel 2
Uppdrag:
<p>Uppdragstext/avtalstext/text från motsvarande styrdokument</p> <p>Patientens starka ställning i vården är utgångspunkt för att kunna ge en patientfokuserad vård. Patientfokuserad vård innebär ett samspel av för patienten flera värdeskapande delar såsom bemötande, delaktighet, information, kontinuitet och samverkan.</p> <p>Vårdleverantören skall:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Möta patienten utifrån en helhetssyn på livssituation, hälsotillstånd och sjukvårdsbehov. • Vara lyhörd inför den enskildes, och närståendes, behov och önskemål. • Ge ett tryggt och värdigt omhändertagande och bemötande som tar hänsyn till patientens integritet och vårdbehov. • Ge tillräcklig information om patientens sjukdom och dess behandling så att patienten förstår, kan påverka och har möjlighet att medverka i sin egen vård. • Ha kunskap om och en öppenhet inför komplementärmedicinska metoder. • Erbjuder en god kontinuitet och i synnerhet säkerställa kontinuiteten för patienter med frekvent och/eller omfattande vårdbehov. • Säkerställa kontinuerliga kontakter och smidiga övergångar för patienten mellan vårdgivare genom tydligt ansvarstagande överordnat organisatoriska gränser och begränsande ansvarsområden samt informera patienten om ansvarig läkare eller sjuksköterska.
<p>Uppföljningsmått</p> <p>Strategiskt mål: Delaktiga och nöjda patienter. Framgångsfaktor: Hälso- och sjukvård där patienter och närstående är medskapare</p>

<p>1. Nyckelindikator: Andel patienter (kvinnor, män, totalt) som upplever sig delaktiga i besluten om sin egen vård och behandling inom: - Primärvård - Somatisk öppenvård - slutenvård Framgångsfaktor: Patientfokuserad hälso- och sjukvård</p> <p>2. Nyckelindikator: Region Xs placering bland landstingen/regionen avseende frågan i nationella patientenkäten om patienterna kan rekommendera andra den enhet man besökt: - Primärvård - somatisk öppenvård - somatisk slutenvård</p>
<p>Målvärde</p> <p>1. Ingångsvärde 2014 77 % målvärde 2016: 80 %.</p> <p>2. Målvärde 2016: bättre än riksgenomsnittet</p>
<p>Dokument/datakälla</p> <p>Regelbok för vårdval primärvård 2015</p> <p>1. Uppgifter hämtas från den nationella patientenkäten.</p> <p>2. Uppgifter hämtas från den nationella patientenkäten</p>

Exempel 3

Uppdrag:

Uppdragstext/avtalstext/text från motsvarande styrdokument

Hjärt- och kärlsjukdomar är den vanligaste dödsorsaken i medelåldern och hänger samman med levnadsvanor. Landstinget arbetar därför med Xs hälsoundersökning som är ett primärpreventivt och hälsofrämjande program. Programmet ingår i primärvårdens grundåtagande i hela länet. Hälsocentralen ska genomföra Xs hälsoundersökning (VHU) för de åldersgrupper som VLL beslutat eller kommer att besluta om enligt fastställda riktlinjer och rutiner.

Uppföljningsmätt

Uppföljning avser Hälsocentralens strategiska arbete med att förbättra befolkningens hälsa genom hälsofrämjande och sjukdomsförebyggande insatser. Det omfattar Xs hälsoundersökningar, arbete med livsstilsfrågor, förebyggande insatser, mödra- och barnhälsovård etc. Uppföljning av patienternas upplevelse av bl. a. bemötande, information och delaktighet sker genom mätning med Nationell patientenkät.

Dokument/datakälla

Folkhälsopolitiskt program Xs läns landsting 2016-2019
Uppdrag och regler inom hälsoval

Ersättning

Besök för Xs hälsoundersökning: Särskild besöksersättning 600 kr + patientavgift 200 kr

Genomförande:

Åtgärder

Genomföra Xs hälsoundersökning (VHU) för de åldersgrupper som VLL beslutat eller kommer att besluta om enligt fastställda riktlinjer och rutiner.

Dokument/datakälla

Hälsa 2020 - Aktivitetsplan år 2015-2019
Uppdrag och regler inom hälsoval

Exempel 4

Uppdrag:

Uppdragstext/avtalstext/text från motsvarande styrdokument

Landstingsplanen 2015-2018 anger att patienterna ska vara delaktiga i vårdkedjan. Patienter och närstående, oavsett ålder, ska vara välinformerade, ha inflytande över vård och behandling och känna trygghet. Enligt patientlagen ska hälso- och sjukvården gå från att behandla patientens sjukdom till att bidra till individens hälsa. Vården ska stärka individens förmåga att förvärva, förstå och använda information för att bibehålla, främja eller förbättra sin hälsa. Detta ska ske genom ett personcentrerat och hälsofrämjande förhållningssätt. Personcentrerad vård utgår ifrån patientens egen upplevelse. Varje enskild persons förutsättningar, resurser och eventuella begränsningar är utgångspunkten och patienten blir därmed en partner i vården. Förhållningssättet "inga beslut om mig utan mig" bidrar till mer delaktiga patienter och närstående. Vårdkvaliteten ökar och genom minskade vårdtider blir vården mer resurseffektiv. Landstingets arbete med personcentrerad vård utgår ifrån strategin för Medborgare-, patient- och närståendemedverkan. Vårdöverenskommelse ska införas för att tydliggöra sjukvårdens åtaganden och patientens rättigheter. I den politiskt beslutade "Handlingsplan för att stärka patientens ställning i hälso- i sjukvården" finns följande uppdrag:

- Hälso- och sjukvården i X län ska personcentreras och bygga på trygghet, delaktighet och gott bemötande.
- Under 2016 ska utvecklingsprojekt för ett hälsofrämjande förhållnings- och arbetssätt med utgångspunkt från metodiken för personcentrerad vård genomföras.

Uppföljningsmätt

Nationella patientenkäten:

- Information och kunskap
- Delaktighet och involvering
- Respekt och bemötande
- Helhetsintryck

Målvärde

Ännu ej fastställt på grund av en ny svarsskala för Nationell patientenkät from hösten 2015

Dokument/datakälla

Landstingsplanen 2015-2018

Strategi för medborgare, patient och närståendemedverkan.

Handlingsplan för att stärka patientens ställning i hälso- och sjukvården.

Genomförande:

Åtgärder

Pilotprojekt för personcentrerad vård med flera aktiviteter enligt Handlingsplan för att stärka patientens ställning i hälso- och sjukvård

Exempel 5

Uppdrag:

Uppdragstext/avtalstext/text från motsvarande styrdokument

Personcentrerad vård innebär att personen sätts framför sin sjukdom och att vården utgår från patientens/personens upplevelse, resurser och behov. Det handlar om ett partnerskap mellan patienter/anhöriga och professionella vårdgivare.

Inriktning:

Den enskilde patienten ska uppleva att vården är sammanhållen och enkel samt känna sig delaktig i, och ha tillit till, de beslut som tas. Bemötande, information, kommunikation och service ska ges utifrån människors lika

värde, individuella förutsättningar och behov. Patienter och närstående ska ses som självklara aktörer i vården. De etiska aspekterna ska beaktas i det dagliga arbetet. Vårdgivaren ska skapa förutsättningar för och säkerställa att Socialstyrelsens handbok Din skyldighet att informera och göra patienten delaktig fullföljs. Tillgång till och användningen av e-tjänster ska vara ett självklart verktyg för att uppnå personcentrerad vård.

Övergripande mål:

- Patientens förtroende för hälso- och sjukvården ska öka genom att tillgänglighet, information, bemötande och delaktighet förbättras
- Patientens integritet, självbestämmande och delaktighet ska säkerställas enligt intentionerna i Patientlagen

Uppföljningsmätt

- Kände du att du blev bemött med respekt och på ett hänsynsfullt sätt?
- Fick du tillräcklig information om ditt tillstånd?
- Kände du dig delaktig i beslut om din vård och behandling, så mycket som du önskade?
- Tillgänglighet
- Förtroende
- Användning av e-tjänster på 1177 ur medborgarnas perspektiv (ny indikator som är under utveckling)

Dokument/datakälla

Nationell patientenkät/1177

Genomförande:

Åtgärder

Använder data från nationell patientenkät samt tittar på användandet av e-tjänster på 1177

Resultat:

Kommentar

Årsrapporten för 2015 är inte sammanställd ännu. Redovisas inte explicit i delårsrapporten.

Exempel 6

Uppdrag:

Uppdragstext/avtalstext/text från motsvarande styrdokument

I respektive vårdöverenskommelse finns en skrivning om att utgångspunkten för överenskommelsen är regionfullmäktiges budget för 2016. Ett av de prioriterade målen i Regionfullmäktiges budget är att "Patientens ställning inom hälso- och sjukvård ska stärkas" bland annat genom att "Utveckla ett personcentrerat arbetssätt"

Ett exempel till är att SkaS sedan februari 2015 har ett sjukhusdirektörsbeslut att införa personcentrerad vård (Dnr: SkaS 88-2015).

Uppföljningsmätt

Alla sjukhus har indikatorer i sin uppföljningsplan (som finns som bilaga till respektive vårdöverenskommelse) som på något sätt följer upp regionfullmäktiges budget.

Dokument/datakälla

Respektive sjukhus vårdöverenskommelse 2016.

Exempel 7

Uppdrag:

Uppdragstext/avtalstext/text från motsvarande styrdokument

Landstingsplan 2016:

Både den nya patientlagen och landstingets inriktning på en ökad medverkan av patienterna i vården är vägledande för ett fortsatt arbete med patientinvolvering i förändringsarbete och utveckling av vårdens processer. Båda strategierna ligger till grund för arbetet inom respektive område under 2016.

Dokument/datakälla

Flerårsplan 2016 - 2018 samt landstingsplan med budget och investeringsplan 2016

Landstingets folkhälsostrategi 2015–2020 En god och jämlik hälsa i hela befolkningen

Kommentar

Experio Lab med Landstinget i X som bas utgör ett nationellt centrum för patientnära tjänsteinnovation som tillsammans med andra ska skapa och sprida kunskap om tjänsteinnovation och design inom offentlig sektor. Exempel på genomförda arbeten: "Kroniskt engagerade" - skapa goda exempel för hur vården av patienter med kroniska sjukdomar kan bedrivas med en högre grad av medskapande för radikalt förbättrad vård, följsamhet till nationella riktlinjer och tidig upptäckt. "Vårdcentral 2.0" Patienter och personal skissar på hur primärvården skulle kunna se ut för att fungera bättre för alla parter med utgångspunkt i patientens upplevelse av primärvården.

Exempel 8

Uppdrag:

Uppdragstext/avtalstext/text från motsvarande styrdokument

1. Varje människa ska mötas med respekt och behandlas på lika villkor. Ett personcentrerat förhållningssätt som stärker integritet, självbestämmande och delaktighet ska genomsyra hela vår hälso- och sjukvård. Vi ska arbeta för en ännu mer personcentrerad vård där utgångspunkten ska vara att se hela människan. För att skapa tryggare patienter ska delaktighet och partnerskap i vården eftersträvas.
2. Vården ska vara personcentrerad och begreppet personcentrerad vård och dess innebörd skall spridas genom olika insatser och aktiviteter. Patientlagen är ett stöd i detta arbete. Det goda mötet och samtalet mellan patient, närstående och vården måste ges möjlighet att utvecklas. En kartläggning av verksamheternas pågående processer, rutiner och aktiviteter gällande personcentrerad vård ska genomföras 2016, med syfte att under 2017 förstärka arbetet genom respektive verksamhetsplan.

Dokument/datakälla

1. Budget 2016
2. Övergripande verksamhetsplan 2016

Kommentar

Handlingsplan 2016 med långsiktig planering 2017 - 2018 är inlämnad till hälso- och sjukvårdens ledningsgrupp i december 2015

Exempel 9

Uppdrag:

Uppdragstext/avtalstext/text från motsvarande styrdokument

En personcentrerad hälso- och sjukvård innebär att vården ges med respekt och lyhördhet för individens specifika behov, förväntningar och värderingar, och att dessa vägs in i de kliniska besluten. Vården och

behandlingen ska så långt som möjligt utformas och genomföras i samråd med patienten. Patienten ska ges individuellt anpassad information om sitt hälsotillstånd och om de metoder för undersökning, vård och behandling som finns. Patienten ska visas omtanke och respekt.

Dokument/datakälla

Regelboken

Exempel 10

Uppdrag:

Uppdragstext/avtalstext/text från motsvarande styrdokument

Region Xs målsättning är att ha nöjda patienter. Att arbeta med patientcentrerad vård är en väg att få nöjda patienter. En patients självbestämmande måste respekteras, en helhetssyn måste råda och en tilltro till patientens egenförmåga måste finnas. En förutsättning är att patienten görs delaktig och får information. Ett välfungerande patientflöde utifrån patientens behov över de organisatoriska gränserna är nödvändighet för att arbeta patientcentrerat. Aktiviteter som har en koppling mot en mer patientcentrerad vård 2015:

- kunskapsstyrning
- utveckla och implementera modeller för en mer patientcentrerad vård
- skapa förutsättningar för utveckla nya innovativa arbetsätt för att möta befolknings behov och kommunikation av hälso- och sjukvård
- processutveckling – effektiva vårdflöden
- IT- stöd

Dokument/datakälla

Handlingsplan Region X - Tillgänglighet och samordning för en mer patientcentrerad vård 2015

Exempel 11

Uppdrag:

Uppdragstext/avtalstext/text från motsvarande styrdokument

Enligt Budget med verksamhetsplan 2015, flerårsplan 2016-2017:

Personcentrerad vård

- Regionen strävar efter att på fler och nya sätt involvera patienter och närstående i hälso- och sjukvården. För att årligen fånga upp länsinvånarnas kunskaper om, erfarenheter av och attityder till hälso- och sjukvården används Vårdbarometern. Patienternas erfarenheter av ett specifikt besök eller vårdtillfälle fångas via den nationella patientenkäten.

Dokument/datakälla

Budget med verksamhetsplan 2015, flerårsplan 2016-2017.

Exempel 12

Uppdrag:

Uppdragstext/avtalstext/text från motsvarande styrdokument

Övergripande mål

- Landstinget Xs hälsofrämjande och sjukdomsförebyggande insatser ska vara strukturerade och utgå från individens och befolkningens behov. Insatserna ska ske såväl generellt som i det individuella mötet för att nå målet om en jämlik hälsa för länets befolkning. Detta ska ske i samverkan inom landstinget och med andra aktörer, alltid med befolkningens livsvillkor och levnadsvanor i fokus. Ta fram utbildning i

hälsofrämjande och personcentrerat förhållningssätt. Chefer och medarbetare utbildas i personcentrerade möten och hälsofrämjande förhållningssätt

- Xs sjukhus arbetar för att vårdverksamheternas arbete ska ledas och utvecklas genom kunskapsstyrning där personcentrerad vård är en viktig del.

Genomförande:

Åtgärder

Seminariedag planeras för enhets- och verksamhetschefer om kunskapsstyrning och värdeskapande vård. Arbetet med att ta fram utbildning i personcentrerat arbete startar våren 2016.

Följande exempel innehåller uppdragstexter som är allmän och avser inte bara personcentrerad vård.

Exempel 13

Uppdrag:

Uppdragstext/avtalstext/text från motsvarande styrdokument

Landstinget X drivs inte genom uppdragsstyrning utan följande styrdokument råder:

- Landstingsplan 2016-18
- Verksamhetsplaner för Landstingsstyrelsen och nämnderna 2016
- Uppdragsbeskrivning och Regelbok för Hälsoval X 2016
- Förvaltningarnas handlingsplaner 2016

Text från Landstingsplan 2016-18

Med sikte på visionen livskvalitet för dig, vårdkvalitet för oss, tar landstinget X avstamp i fyra politisk prioriterade övergripande målområden:

1. God hälso- och sjukvård med insatser för en bättre folkhälsa.
2. Aktivt klimat- och miljöarbete för hållbara livsmiljöer.
3. Hållbar kostnadsutveckling för en långsiktig stabil ekonomi.
4. Engagerade medarbetare och god utvecklingsmöjligheter.

Landstingets samtliga verksamheter har ett brett uppdrag i det förebyggande folkhälsoarbetet, där kunskap om medborgarnas behov är en central faktor. Samverkan med övriga samhället och dess aktörer är en viktig förutsättning. Formerna för detta ska ständigt utvecklas.

Målområdet god hälso- och sjukvård med insatser för bättre folkhälsa innehåller fem inriktningsmål:

1. Landstinget X har god tillgänglighet till besök och behandling.
2. Landstinget Xs arbete för en bättre folkhälsa avspeglas i en ökad jämlik hälsa.
3. Medborgare och patienter har stort förtroende för Landstinget Xs verksamheter.
4. Landstinget X erbjuder en trygg och säker hälso- och sjukvård.

Landstinget X erbjuder en hälso- och sjukvård med patientens perspektiv i fokus.

Vi ska ta vara på alla möten med våra patienter och ge dem förutsättningar att ta ansvar för att hantera sin hälsa, sjukdom eller funktionsnedsättning. Att främja hälsa är en viktig strategi för att uppnå visionen livskvalitet för dig, vårdkvalitet för oss.

Ett framgångsrikt förebyggande och hälsofrämjande arbete för en bättre eller bibehållen hälsa på sikt leder till minskade sjukvårdskostnader och innebär ett effektivt nyttjande av sjukvårdens resurser. Detta arbete ska bedrivas medvetet och uthålligt och integrera ett hälsofrämjande och sjukdomsförebyggande förhållningssätt i hela vårdkedjan. Tobaksbruk, riskbruk av alkohol, otillräcklig fysisk aktivitet och ohälsosamma matvanor är de fyra levnadsvanor som bidrar mest till den samlade sjukdomsburden. Socialstyrelsens nationella riktlinjer för sjukdomsförebyggande metoder ska följas i detta arbete. Det finns skillnader i upplevd hälsa mellan könen, mellan olika socioekonomiska grupper och mellan olika åldersgrupper. Detta innebär att hälsan inte är jämställt eller jämnt fördelad i vårt län. Landstingets folkhälsoarbete ska bidra till en större jämlikhet i den självupplevda hälsan. Landstinget har ett viktigt ansvar för den långsiktiga hälsoutvecklingen, men många faktorer som påverkar hälsan ligger utanför landstingets ansvarsområde. Samverkan med andra aktörer blir därmed en viktig

strategi för att åstadkomma resultat. Folkhälsopolicyen för X län 2014-2018 ska vara grunden för denna samverkan och vägledning för våra verksamheter i det hälsofrämjande och sjukdomsförebyggande arbetet.

Text från Landstingsstyrelsens verksamhetsplan 2016:

De huvudsakliga framgångsfaktorerna för Landstingsdirektörens stabs arbete inom målet är:

- Hälsofrämjande och förebyggande riktlinjer är väl förankrade och tillämpas
- Stödja ett hälsofrämjande och personcentrerat förhållningssätt i vården
- Stödja utvecklingen av distansbesök i vården

Text från Uppdragsbeskrivning och Regelbok för Hälsoval X 2016:

Vårdenheterna ska, utifrån den folkhälsopolitiska policyn och Landstingsplanens mål, i samverkan med andra samhällsaktörer bedriva ett offensivt folkhälsoarbete i länet. Målen är att hälso- och sjukvården ska ha en god tillgänglighet till besök och behandling, vara förebyggande för en bättre folkhälsa och för en ökad jämlik vård och kunna erbjudas med patientens perspektiv i fokus.

Text från Psykiatri/habiliteringsförvaltningens handlingsplan 2016:

Förvaltningen ska arbeta med samtal kring levnadsvanor.

Text ur Folk tandvårdens handlingsplan 2016:

För att Folk tandvården ska kunna främja såväl den allmänna hälsa som munhälsan och förebygga sjukdom är det viktigt att ett hälsofrämjande och sjukdomsförebyggande förhållningssätt integreras i hela vårdkedjan. Tidiga och lämpliga insatser ska göras både på individ-, grupp- och befolkningsnivå och vi ska ta till vara på alla möten med våra patienter och ge dem förutsättningar att var delaktiga i arbetet för sin egen hälsa, vård och behandling.

Text ur Xsjukhusets handlingsplan 2016 inte möjligt ännu, då den beslutas först vid månadsstiftet.

Uppföljningsmätt

Nämnden för Xsjukhuset:

1. Sammanhållen vård och omsorg för äldre. Arbete bedrivs enligt projektet SAMSPEL. Andelen patienter som måste återinläggas (återinskrivas) på sjukhuset inom 30 dagar ska minska.
2. Andel patienter som uppger att de blivit bemötta med respekt och på ett hänsynsfullt sätt.

Nämnden för Psykiatri och habilitering:

3. Andel patienter som uppger att de har blivit bemötta med respekt och på ett hänsynsfullt sätt. (PUK-värde indikator bemötande)

4. Andel patienter som känner delaktighet i beslut om vård och behandling i den omfattning de önskar Landstingsstyrelsen:

5. Andel patienter som uppger att de blivit bemötta med respekt och på ett hänsynsfullt sätt (PUK-värde bemötande)r (PUK-värde indikator Delaktighet)

6. Andel patienter som känner delaktighet i beslut om vård och behandling i den omfattning de önskar (PUK-värde delaktighet)

Målvärde

Nämnden för Xsjukhuset:

1. Årlig förbättring
2. Årlig förbättring

Nämnden för psykiatri och habiliteringen:

3. Högre än riksgenomsnittet
4. Högre än riksgenomsnittet

Landstingsstyrelsen:

5. Årlig förbättring
6. Årlig förbättring

Dokument/datakälla

- Landstingets samlade delårs- och årsbokslut
- Uppföljning av Uppdragsbeskrivning och Regelbok för Hälsoval X 2016
- Förvaltningarnas delårs- och årsbokslut
- Statistik från Qlickview som bygger på dokumentation i vårdinformationssystemet System Cross
- Statistik från Nationella Patientenkäten och Vårdbarometern

Ersättning

Ingen särskild ersättning utgår - ingår i grunduppdraget

Övriga kommentarer:

Inget övergripande uppdrag finns men X har ett eget pågående utvecklingsarbete med "personcentrerad rond" och "personcentrerad överlämning". X arbetar också med Värdebaserad vård där ökat patientdeltagande är ett mål.